

Onderwerp

Toelichting op conditiescores grote grazers Oostvaardersplassen

Kern mededeling:

In de vergadering van de commissie duurzaamheid van 13 februari 2019 is schriftelijke informatie over de conditiescores van de grote grazers toegezegd. In deze mededeling wordt toegelicht wat de aanleiding is voor de nieuwe methodiek en hoe de scores uit de nieuwe methodiek te vergelijken zijn met die de oude ICMO-methodiek.

Mededeling:**Verandering van methodiek**

In het beleidskader beheer Oostvaardersplassen wordt verwezen naar diercondities. De gebruikte getallen zijn gebaseerd op de ICMO-methodiek, die is opgenomen in het managementplan Oostvaardersplassen 2011-2015.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe beleidskader is Staatsbosbeheer, op advies van de veterinaire commissie van Staatsbosbeheer, overgestapt naar een andere methodiek, de BCS-score. Dit is een meer objectieve score, alleen gebaseerd op de fysieke conditie van de dieren. Deze methodiek kan door elke onafhankelijke dierenarts worden toegepast.

Vergelijking beide methodes**1. ICMO-methode**

De ICMO-methodiek hanteerde een multicriteriascore, bedoeld om te bepalen wanneer een dier in een zodanige conditie was dat de kans groot was dat het de winter niet zou overleven.

Deze ICMO-methodiek kende een vijf-puntenschaal:

Dierconditie 1: slecht

Dierconditie 2: matig- slecht

Dierconditie 3: matig

Dierconditie 4: matig - goed

Dierconditie 5: goed

De ICMO-score was opgebouwd uit 3 onderdelen:

a) Conditiescore op uiterlijke kenmerken. Daarbij werd gebruik gemaakt van een tabel met fysieke condities met een 9-puntsschaal, variërend van zeer slechte conditie (score 1) tot veel te vet (score 9). Voor het bepalen van de ICMO-score werd vooral gekeken naar dieren in een normale conditie (score 5) tot zeer slechte conditie (score 1).

b) Score op gedragskenmerken

Aanvullend werd gekeken naar het gedrag van dieren: traagheid in beweging, het zoeken naar voedsel en de interactie met de kudde. Hoe minder alert en actief, hoe lager de score.

Op basis van de combinatie van fysieke kenmerken en gedrag werd vervolgens een dierconditiescore toegekend.

Registratienummer

2385933

Datum

26 februari 2019

Afdeling/Bureau

RE

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en

burgerleden

c) Score van de omgevingscondities

Ten slotte werd er gekeken de omgevingscondities. Bij weinig voedselbeschikbaarheid en slechte vooruitzichten werd er eerder besloten tot vroeg-reactief afschot dan bij andere omstandigheden.

Doordat de ICMO-methode een combinatie was van heel verschillende onderdelen, waarbij vooral de score op gedrag vrij subjectief kon zijn, was deze methode onvoldoende overdraagbaar.

2. BCS-methode

Bij de BCS-methode wordt alleen naar de fysieke condities gekeken, afgeleid van fysieke kenmerken. Ook deze methode heeft een 5-puntsschaal, maar met een andere indeling:

BCS 1 - Heel mager

BCS 2 - Mager

BCS 3 - Goed

BCS 4 - Vet

BCS 5 - Heel vet

De BCS-methode is een landelijk gebruikte methode, die ook in de reguliere veehouderij wordt toegepast en daardoor ook door elke onafhankelijke dierenarts toegepast kan worden. Deze methode is bovendien meer objectief dan de oude methode.

Omzetting BCS - ICMO

Doordat de ICMO-schaal is samengesteld uit meerdere elementen, is er niet een 1 op 1 vertaaltabel te maken naar de BCS-scores. Er is enige overlap tussen de verschillende categorieën.

BCS-scores	ICMO-score
1 - Heel mager	1/2 - Doornuitsteeksels duidelijk zichtbaar, buikvulling zeer sterk ingevallen, gedrag niet alert, niet foeragerend
2 - Mager	3/4 - doornuitsteeksels individueel te onderscheiden, buikvulling sterk-matig ingevallen, gedrag: wel onderdeel groep, en blijvend op zoek naar voedsel
3 - Goed	4/5 - geraamte en bedekking goed in balans, gedrag alert en krachtig.
4 - Vet	Niet opgenomen in ICMO-scores
5 - Heel vet	Niet opgenomen in ICMO-scores

Bladnummer

3

Registratienummer

2385933

Relatie met het beleidskader

In het beleidskader Oostvaardersplassen wordt op een aantal plekken verwezen naar de conditiescores. In alle gevallen gaat het daar om de indeling die voor de ICMO-score is gehanteerd.

Pag 35: De gebieden moeten voldoende voedsel leveren zodat het jaarrond dieren kunnen overleven en bij het interen op de vetreserves niet te mager worden. In termen van de afschotcriteria uit het managementplan voor de Oostvaardersplassen zou de Dierconditie op tenminste fase 4 moeten blijven met conditiefase 3 als uitzondering. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat dieren in conditie 3 of lager terechtkomen.

Pag 43: In het verdere verloop van de winter wordt zo nodig strak vroeg-reactief beheer toegepast, dat erop is gericht dat onnodig lijden dor zieke dieren of toch te sterk vermagerde dieren tijdig wordt voorkomen. Gelet op de randvoorwaarden en de constatering dat 10% natuurlijke sterfte door andere factoren dan voedseltekort acceptabel is, stelt de commissie als randvoorwaarde dat 90% van de dieren in de conditie goed of matig - goed (conditiefase 5 of 4) de winter doorkomt zonder dat bijvoeren nodig is.

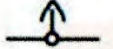
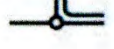
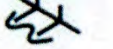
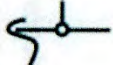

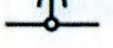
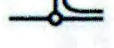
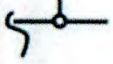
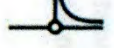
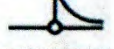
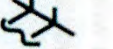

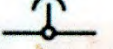
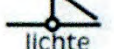
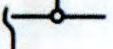

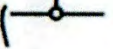

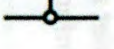
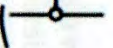
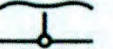

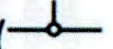
De runderen is de groep die het eerst in een slechtere conditie terechtkomt. Staatsbosbeheer hanteert daarom een gemiddelde BCS-score van 2.0 bij de runderen, als moment om met bijvoeren te starten. De conditiescore van zowel de Konikpaarden als de Edelherten is op dat moment nog goed. Dit is conform het beleidskader, waarin naar de conditiescore van het totaal van de dieren wordt gekeken.

De dieren die wel een lagere conditiescore hebben, zijn een heel klein % van de totale groep. Deze dieren worden extra in de gaten gehouden bij de rondes die de boswachters en de kuddebeheerder wekelijks door het gebied maken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
Verwijzing naar blog Staatsbosbeheer	https://www.boswachters-blog.nl/oostvaardersplassen/2019/02/22/monitoring-dierconditie/	ja
Scoretabel BCS	# 2386037	ja

Conditie		Lendewervels				Kruis		
	score	doornuitsteeksels	bedekking tussen doorn- en dwars uitsteeksels	dwars-uitsteeksels	buik- vulling	bedekking tussen heupbeen en zitbeen	bedekking tussen heupbeenderen en wervelkolom	bedekking tussen staartwortel en zitbeenderen
zeer slechte conditie (uitgemergeld)	1,00	doornuitsteeksels als tanden van zaag	zeer sterk ingevallen	zeer prominent >1/2 lengte zichtbaar	zeer sterk ingevallen	ernstig ingevallen, geen vlees aanwezig		zitbeenderen zeer prominent met diepe V-vormige holte onder staart
	1,25							
	1,50							
geraamte duidelijk zichtbaar	1,75			1/2 lengte zichtbaar			sterk ingevallen	zitbeenderen prominent, U-vormige holte onder staart
	2,00	doornuitsteeksels individueel te onderkennen	duidelijk ingevallen		sterk ingevallen	zeer sterk ingevallen		
	2,25			1/2 tot 1/3 zichtbaar				
	2,50	doornuitsteeksels vormen scherpe richel		1/3-1/4 zichtbaar	matig ingevallen	zeer licht beveesd	duidelijk ingevallen	eerste tekenen van vet
	2,75							
geraamte en bedekking goed in balans	3,00		enigszins ingevallen	<1/4 zichtbaar	enigszins ingevallen	licht beveesd	enigszins ingevallen	zitbeenderen afgerond, ondiepe holte onder staart
	3,25			duidelijke richel, geen afzonderlijke uitsteeksels zichtbaar		goed beveesd		
	3,50	vloeiende richel, afzonderlijke doornuitsteeksels niet meer goed te onderkennen	lichte heiling					
bedekking heeft de overhand	3,75			1/3-1/4 zichtbaar		hellend		zitbeenderen omgeven door vet, met iets vet gevulde holte onder staart
	4,00	vlak, geen afzonderlijke doornuitsteeksels te onderkennen	bijna vlak	vloeiende afgeronde richel	vloeiende lijn		gevuld met vet	
	4,25							
	4,50			richel nauwelijks zichtbaar		vlak		zitbeenderen gebed in vet, holte gevuld met vet, plooiën vormend
veel te vet	4,75							
	5,00	ingebed in vet	rond	ingebed in vet	uitpuilend	rond	rond	